ВІСНИК ХУСТЩИНИ

№ 41

18 вересня 2026 року

Дві прийомні родини знайшли новий дім у Хустській громаді завдяки проєкту «Адреса дитинства»

Родини **Алексеєвих** із Дніпропетровщини та **Рачило** з Харківщини, які через війну залишили рідні домівки, отримали нове житло за підтримки Фундації **Олени Зеленської** та міжнародних партнерів. Нині вони облаштували побут на Закарпатті й планують брати на виховання ще дітей.

Голова Закарпатської обласної військової адміністрації **Мирослав Білецький** разом із проєктною менеджеркою Фундації **Олени Зеленської Анастасією Остапенко** відвідав дві великі прийомні родини, які знайшли прихисток у Хустській територіальній громаді. Обидві сім'ї отримали нові будинки наприкінці 2024 року в межах першої хвилі проєкту «Адреса дитинства».

Для родин, які пережили вимушену евакуацію через повномасштабну війну, власне житло стало можливістю розпочати новий етап життя в безпечніших умовах. А для дітей – простором, де можна навчатися, дорослішати, будувати стосунки та відчувати стабільність після пережитих випробувань.

ВІД ЕВАКУАЦІЇ ДО НОВОГО ЖИТТЯ НА ЗАКАРПАТТІ

За кожною з цих родин – непростий шлях порятунку від війни. **Алексеєви** були змушені евакуюватися з-під обстрілів із Нікопольщини Дніпропетровської області. Родина **Рачило** залишила рідний Ізюмський район Харківщини. Переїзд означав для них не лише зміну місця проживання, а й необхідність заново облаштовувати повсякденне життя, адаптувати дітей до нового середовища та відновлювати відчуття безпеки.

Нові будинки родини отримали завдяки проєкту «Адреса дитинства», який реалізує Фундація **Олени Зеленської** за підтримки міжнародних партнерів. Його мета – створювати належні житлові умови для великих прийомних родин, щоб діти, які потребують батьківського піклування, могли зростати в сімейному оточенні.

Під час візиту **Мирослав Білецький** звернув увагу на атмосферу в оселях. Попри те, що родини мешкають тут менш як два роки, будинки вже стали повноцінним сімейним простором. Фотографії на стінах зберігають спільні спогади, а облаштований побут свідчить про турботу, з якою батьки-вихователі створюють комфорт для кожної дитини.

«Обом родинам довелося непросто. Вихованці пережили чимало. Але завдяки підтримці люблячих батьків-вихователів усі рани можна загоїти. Усмішки на обличчях цих дітей засвідчують – тут вони вдома, у безпеці й щасливі», – зазначив голова Закарпатської ОВА.

Нині в дитячому будинку сімейного типу **Алексеєвих** виховується шестеро дітей, а родина **Рачило** опікується п'ятьма, серед яких – повнолітній юнак з інвалідністю. За час проживання в нових оселях обидві родини вже провели у доросле життя двох дівчат.

Діти поступово облаштовуються на новому місці. Молодші разом відвідують місцевий ліцей, старші здобувають професії та готуються до самостійного життя. Для найменшого вихованця родини **Алексеєвих**, **Сергійка**, цей навчальний рік став особливим: у вересні хлопчик уперше сів за шкільну парту.

Важливо, що родини не лише адаптувалися до життя на Закарпатті, а й знайшли підтримку одна в одній. Оселившись по сусідству, **Алексеєви** та **Рачило** швидко здружилися. Так сформувалося близьке оточення, у якому сім'ї можуть ділитися досвідом і підтримувати одна одну.

Отримавши стабільність і надійний дім, батьки-вихователі готові й надалі допомагати дітям, які потребують родинного піклування. Подружжя **Алексеєвих** планує прийняти на виховання ще чотирьох дітей. Родина **Рачило** готується взяти під опіку двох підлітків – брата й сестру.

Історії **Алексеєвих** та **Рачило** – частина ширшої роботи з підтримки сімейних форм виховання в Україні. Проєкт «Адреса дитинства» покликаний допомогти великим прийомним родинам отримати житло, пристосоване до потреб сім'ї, та забезпечити дітям належні умови для життя й розвитку.

За інформацією Фундації **Олени Зеленської,** наразі в межах проєкту 24 великі прийомні родини вже мешкають у нових оселях. Ще 13 будинків перебувають на різних етапах будівництва. Таким чином, робота над забезпеченням родин житлом триває.

Для дитячих будинків сімейного типу власна оселя має особливе значення. Тут разом живуть діти різного віку, кожен із власними потребами, досвідом і планами. Тому безпечний простір, можливість облаштувати побут і мати умови для навчання є важливими складовими повноцінного сімейного життя.

Мирослав Білецький подякував першій леді України **Олені Зеленській** за увагу до захисту дітей та координацію партнерів, які долучаються до таких ініціатив.

Досвід родин **Алексеєвих** та **Рачило** показує, як підтримка житлом допомагає сім'ям, вимушеним залишити домівки через війну, відновлювати повсякденне життя. А їхні плани прийняти нових вихованців свідчать, що створені умови дають змогу не лише дбати про дітей, які вже є в родині, а й надалі відкривати дім для тих, хто потребує батьківської любові та турботи.

Інформує Закарпатська ОВА

«Хто ти є»: школа як дзеркало влади на Закарпатті

Стор. 2

У Хусті відкрили Алею Надії на честь військових, які перебувають у полоні та зникли безвісти

Стор. 4

Послуги сервісного центру МВС стали доступнішими для жителів Пилипецької громади

Стор. 4

«Хто ти є»: школа як дзеркало влади на Закарпатті

У школі дитина вперше дізнається, хто вона є. Не від батьків – ті говорять вдома своєю мовою, тією, що передалася від діда. А від держави. Держава приходить у клас першою лінійкою, новим підручником, незнайомими літерами на дошці. Вона каже: ось твоє ім'я, написане правильно. Ось мова, якою ти думатимеш. Ось країна, до якої ти належиш. На Закарпатті ця розмова за одне століття відбулася п'ять разів. І щоразу – іншою мовою.

«ПИШИ ПО-МАДЯРСЬКИ» – ДО 1919 РОКУ

Уявімо зошит. Звичайний учнівський зошит кінця XIX століття – пожовклий, у лінійку, з ретельно виведеними буквами. Сьогодні такі зберігаються в родинних архівах деяких закарпатців. І якщо ви відкриєте цей зошит, то не знайдете там ні слова рідною мовою власника. Все – угорською. Математика, природознавство, Закон Божий. Угорською.

До 1919 року Закарпаття було частиною Австро-Угорської імперії – і освітня політика тут не лишала простору для двозначностей. У 1918 році в краї налічувалося 517 народних шкіл. Жодної – з навчанням рідною мовою. Це не випадковість і не брак ресурсів. Це – система. Угорська мова була мовою держави, мовою кар'єри, мовою майбутнього. Дитина, яка хотіла вийти за межі свого села, мусила думати по-мадярськи.

Найбільш промовистим свідченням тієї доби є не офіційні документи, а алфавіт. Угорська влада не просто нав'язала свою мову – вона заборонила кирилицю. Місцеві жителі, коли хотіли записати щось рідною мовою, мусили робити це угорськими літерами. Мова залишалася, але її тіло – літери, рядки, сторінки – підміняли. Це була не просто цензура. Це була спроба розірвати зв'язок між звуком і образом, між словом і пам'яттю.

Учитель у цій системі – не суб'єкт, а інструмент. Він не обирає, якою мовою вести урок. Він знає: клас, в якому звучить не угорська, – клас під загрозою закриття. Традиційні релігійні свята за юліанським календарем були офіційно заборонені. Робота в ці дні не каралася – вона вважалася нормою. Школа мусила функціонувати в ритмі держави, а не в ритмі парафії.

НОВА ДЕРЖАВА, НОВА АБЕТКА – 1919–1938

1919 рік. Версальська система перекроює карту Європи, і Підкарпатська Русь – таку назву отримав край у складі нової держави – входить до Чехословацької республіки. Для місцевих шкіл це означало революцію, яку важко переоцінити.

Уже в першому навчальному році 1919/20 кількість шкіл становила 475, і з них 321 – руськомовна. Порівняно з нулем кількома роками раніше – це був стрибок, близький до неможливого. Але найважливіша цифра інша: у 1919–1920 роках лише 30% дітей краю взагалі отримували якусь освіту. Семеро з десяти просто не ходили до школи. Не через лінь чи опір. Шкіл фізично не вистачало. Вчителів не вистачало. Грамотних дорослих, які могли б стати вчителями, – теж.

Прага взялася за проблему системно. За два десятиліття чехословацького управління на будівництво і ремонт шкіл у краї було витрачено понад 41 мільйон крон – цифра для міжвоєнного Закарпаття астрономічна. У 118 селах, де не було жодного навчального приміщення, з'явилися нові школи зі 193 класними кімнатами. Одночасно держава запустила масштабну кампанію ліквідації неписьменності серед дорослих: з 1919 по 1930 рік через 15 000 курсів пройшло 64 700 осіб. Це не статистика – це покоління людей, які вперше в житті навчилися підписувати своє ім'я.

До 1938 року в краї налічувалося вже 938 навчальних закладів. Охоплення дітей шкільного віку зросло до 80%. Гімназій – елітних середніх шкіл, вхід до яких раніше був доступний хіба що дітям чиновників – побільшало з трьох до дев'яти. І серед їхніх учнів половину становили діти селян і робітників. Для регіону, де ще за покоління до того переважна більшість населення не вміла читати, це був тихий, непомітний переворот.

Але не все було так просто. Нова держава дала слово – та не одне. Яка саме мова мала звучати в руськомовній школі? Це питання розколювало місцеву інтелігенцію не менш гостро, ніж будь-яке політичне. Одні наполягали на «руській» – місцевому варіанті, найближчому до народного говору. Інші – на літературній українській, бо саме вона мала майбутнє. Треті орієнтувалися на російську, тягнучись до слов'янської великої держави на сході. Чехословацька влада балансувала між групами, намагаючись не образити нікого – і тим самим залишаючи питання відкритим.

Учитель у чеській школі опинявся в принципово іншому становищі, ніж у австро-угорській. Тепер у нього був вибір – хоча б теоретично. Можна було приєднатися до «русофілів», можна було підтримати «українців», можна було дотримуватися нейтралітету й вести урок тією говіркою, яка звучала в батьківських хатах навколо. Свобода, яка спантеличує не менше, ніж заборона.

«КОГО ТИ ВЧИШ?» – ДИЛЕМА УЧИТЕЛЯ

Уявімо конкретного вчителя. Він народився десь у 1890-х у гірському селі Верховини, навчався угорською, бо іншого не було. Після 1919-го перевчився, засвоїв нові програми, відкрив клас у сільській школі, яку чехи збудували замість австрійського «нічого». Він веде уроки читання, арифметики, природознавства – і кожен день вирішує маленьку мовну задачу: як пояснити дитині те слово, яке є в підручнику, але якого вдома ніхто не вживає.

Закарпатський вчитель міжвоєнного часу – одна з найскладніших фігур регіональної культури. Він мусив одночасно бути провідником модернізації (грамотність, гігієна, рахунок) і хранителем ідентичності – тієї, яку він сам ще тільки добудовував у собі. Він писав листи до педагогічних журналів, сперечався про правопис, передплачував газети з Праги й Ужгорода, а ввечері сидів на призьбі й говорив із сусідами говіркою, в якій слова з угорської, словацької і старослов'янської злилися в щось живе і невловне.

Саме ця людина в 1939 році опиниться перед вибором. І вибір цей буде жорсткішим за будь-який правописний спір.

І ЗНОВУ УГОРСЬКА – 1938–1944

Осінь 1938 року. Мюнхенська угода розвалює Чехословаччину. Закарпаття встигає на кілька місяців стати автономним – Карпатська Україна, перша українська державність у краї, з власним урядом і власною армією. У березні 1939-го угорські війська перетинають кордон. Опір тривав кілька днів. Потім – капітуляція.

Для школи це означало одне: все з початку. Угорська мова повернулася на дошки, угорські підручники – на парти. Те, що будувалося двадцять років, демонтувалося за кілька місяців. Руськомовні школи закривалися або переводилися на угорську навчальну програму. Вчителі, які не могли або не хотіли переходити, втрачали роботу.

Тепер уявімо дитину. Їй десять років. Вона пішла до школи в 1934-му – вчила читати «руською», писала кирилицею, знала таблицю множення по-своєму. У 1939-му їй дають новий буквар. Угорською. Знову ті самі незнайомі літери, що в дідовому зошиті. Ніхто не пояснює дитині, чому так. Держава не пояснює. Вона просто замінює підручник.

Угорська окупація тривала до 1944 року. За цей час виросло ціле покоління, яке знову навчилося думати мадярськими категоріями – або принаймні вдавати, що думає. Мова вдома залишалася рідною. Мова в класі була державною. Відстань між ними – тією тріщиною, в якій живе подвійна ідентичність, – зростала.

РАДЯНСЬКА АБЕТКА – ПІСЛЯ 1944

Жовтень 1944 року. Радянські війська входять в Ужгород. У червні 1945-го в Москві підписують договір: Підкарпатська Русь стає Закарпатською областю Української РСР. Місцевих жителів, які ще в серпні 1944-го позбулися чехословацького громадянства, тепер автоматично зроблено радянськими громадянами – без референдуму, без обговорення.

Школа знову змінює обличчя. Формально – нарешті українська мова здобуває офіційний статус. На практиці – система освіти стрімко вписується в радянську модель, де ідеологія важливіша за мову, а партійна лінія – за педагогіку. Нові підручники приходять зі Львова й Москви. Нові вчителі – теж. Місцевих педагогів, які мали «підозрілі» зв'язки з чехословацьким або угорським минулим, перевіряли, звільняли, а деяких – заарештовували.

Радянізація Закарпаття була блискавичною і жорстокою. Репресії охопили десятки тисяч людей: греко-католицьких священиків, прихильників українського самовизначення, всіх, хто не вітав нову владу з достатнім ентузіазмом. Греко-католицька церква – а саме вона десятиліттями утримувала мережу парафіяльних шкіл – у 1949 році була офіційно ліквідована й «возз'єднана» з православною.

Опір існував – і був розчавлений. **Леонід Довгович** потрапив під арешт у п'ятнадцять років. Його провина – участь у молодіжній групі спротиву, яку назвали «Смерть комунізму». Вирок: десять років таборів в Архангельській області. П'ятнадцятирічна дитина. Десять років сибірського табору. За те, що хотіла називати свій край інакше, ніж дозволяла нова держава.

Наш умовний вчитель – той, що народився в 1890-х, пережив угорську, чеську, знову угорську владу – тепер стоїть перед п'ятою системою. Йому за п'ятдесят. Він знає кілька мов і не є господарем жодної з них повністю. Він знову вивчає нові гімни, нові свята, нові імена на карті. Якщо він достатньо обережний і мовчазний – він доживе до пенсії. Якщо скаже зайве слово – ні.

Радянська школа принесла на Закарпаття безкоштовну освіту, масову грамотність, технічні спеціальності. Вона будувала школи – багато шкіл. Але вона будувала їх для радянських дітей, не для закарпатських. Різниця у тому, про що мовчали на уроках. Про Карпатську Україну. Про греко-католицьких священиків. Про тих, хто намагався перейти кордон і отримав двадцять років.

ВПЕРШЕ – ВІЛЬНИЙ ВИБІР? ВІД 1991 РОКУ

24 серпня 1991 року Верховна Рада проголосила незалежність України. Для Закарпаття це був черговий зсув, але вперше за сторіччя зсув, який не прийшов із танком і окупаційною адміністрацією. Вперше мова держави і мова, якою говорили в школі, принаймні теоретично збігалася з мовою, яку могли обрати самі люди.

Але Закарпаття – не однорідне. Тут живуть угорці, румуни, словаки, роми, русини. Питання мови навчання для меншин не зникло з незалежністю – воно переформулювалося. Угорська громада, зосереджена переважно в Береговому районі, зберегла свої школи. Мовні суперечки між Будапештом і Києвом мають пряме відображення в тому, якою мовою пишуть диктанти конкретні діти в конкретних класах.

І все ж – щось змінилося принципово. Вчитель більше не мусить щоранку вирішувати, чи безпечно розповісти дітям про те, що тут було до нього. Архіви відкриваються. Імена повертаються. Місцева преса публікує матеріали про Карпатську Україну, про греко-католицьких єпископів, про молодіжний спротив радянізації. Зошит більше не мусить мовчати.

* * *

Повернімося до того зошита – угорського, з ретельно виведеними чужою мовою буквами. Його написала дитина, яка вдома говорила інакше. Вона не бунтувала. Вона просто вчилася виживати в тій системі координат, яку їй запропонувала держава. І так само чинили наступні покоління – при чехах, при угорцях, при Радах.

Є щось разюче в тому, як школа – місце, де мало б відбуватися пізнання – перетворювалася на головний інструмент переформатування ідентичності. Не насилля, не тюрма. Клас. Парта. Буквар. Найм'якіший і найтривкіший спосіб змінити людину – переконати її дитину, що вона – інша.

Але є і зворотний бік. У всіх цих зошитах – угорських, чеських, радянських – вдома продовжувала звучати своя мова. Діди розповідали казки. Матері співали колисанки. Церква, попри всі заборони, зберігала літургійну пам'ять. Школа могла нав'язати мову урядового листа. Те, що говорили ввечері біля вогню, – не могла.

Закарпаття пережило п'ять освітніх систем за одне сторіччя. Кожна з них була переконана, що формує правильну людину. Жодна не змогла сформувати людину повністю – бо людина завжди більша за свій зошит.

Тетяна ЛОВСКА

Особливий початок навчального року: у Рокосівському ліцеї здійснилася давня мрія

У День знань в Рокосівському ліцеї панувала особлива атмосфера. Шкільна родина зібралася разом, аби розпочати новий навчальний рік. А для наймолодших учнів цей день ознаменувався ще однією довгоочікуваною подією – для них створено новий сучасний навчальний корпус.

Його появи чекали роками. Те, що тривалий час залишалося мрією та довгобудом, сьогодні стало реальністю завдяки спільним зусиллям, наполегливості та людям, які вірили у важливість цього проєкту й доклали максимум зусиль для його завершення.

Новий корпус розрахований на 265 учнів 1–4-х класів. Тут створено сучасний, світлий і комфортний освітній простір, де є все необхідне для якісного навчання, розвитку та дозвілля дітей. Фінансування проєкту здійснювалося коштом державного та місцевого бюджетів.

Оглянули новий корпус та привітали всіх із початком навчального року голова Закарпатської ОВА **Мирослав Білецький,** в.о. Хустського міського голови **Василь Губаль,** заступник міського голови **Андрій Ковач,** голова Хустської РВА **Віктор Сабадош** та начальниця управління освіти, релігій та у справах національностей **Олеся Калинич.**

У своїх зверненнях вони побажали школярам цікавого навчання, нових відкриттів та впевненості у власних силах, педагогам – наснаги, а батькам – радості від успіхів своїх дітей.

Рокосівський ліцей – це не лише стіни й навчальні кабінети. Це велика шкільна родина, місце, де діти здобувають знання, знаходять друзів, розкривають свої здібності та роблять перші важливі кроки до майбутнього. А новий корпус – це передусім інвестиція в дітей, у якісну освіту та майбутнє всієї громади.

Символічною частиною сьогоднішньої події стало закладання капсули часу. До неї помістили світлини колишнього вигляду школи та побажання нинішніх школярів.

А на подвір'ї ліцею було по-справжньому святково. Лунали шкільний дзвоник, щирі слова вітань і побажання доброї дороги у світ знань.

Особливі слова вдячності адресували педагогам, які щодня віддають дітям свої знання, досвід і частинку серця.

З новим навчальним роком і новою сторінкою у вашій історії!

Хустська міська рада

Колочавська громада готується до викликів майбутнього внаслідок зміни клімату: в громаді збудували Центр безпеки громадян

Зміни клімату у світі призводять до дедалі частіших періодів аномальної спеки, тривалих посушливих періодів та підвищення пожежної небезпеки.

Навіть території, які традиційно вважалися відносно безпечними, вже стикаються з новими природними ризиками – від лісових та польових пожеж до наслідків сильних злив, буревіїв чи інших надзвичайних ситуацій.

Для гірської громади питання оперативного реагування має особливе значення. Відстані між населеними пунктами, складний рельєф та значна площа лісових територій ускладнюють доступ екстрених служб. Саме тому наявність сучасної місцевої інфраструктури безпеки дозволить значно швидше реагувати на надзвичайні ситуації та мінімізувати їхні наслідки.

Саме тому будівництво Центру безпеки громадян у Колочавській громаді є надзвичайно важливим.

«Безпека людей – це те, на чому не можна економити чи відкладати на потім. Ми бачимо, як змінюється клімат, як збільшується кількість спекотних і сухих періодів, а разом із цим зростають і пожежні ризики. Для Колочавської громади, де більшу частину території займають ліси, це особливо важливо. Центр безпеки громадян – це не просто будівля. Це місце, звідки у критичний момент можна буде швидко організувати допомогу, захистити людей, майно та довкілля», – зазначає Колочавський сільський голова **Василь Худинець.**

Центр безпеки в громаді вже добудовано, залишилося лише облаштувати його всередині та закупити необхідне обладнання. Він стане осередком, який об'єднає можливості для оперативного реагування на надзвичайні ситуації та посилить спроможність громади самостійно діяти у випадку небезпеки.

«Ми будуємо Центр безпеки з розумінням того, що виклики найближчих років можуть бути іншими, ніж ті, до яких ми звикли. Наше завдання – зробити громаду більш стійкою та готовою до будь-яких ситуацій. Ми хочемо, щоб люди в Колочавській громаді знали: у випадку небезпеки допомога буде максимально близько і реагування буде максимально швидким», – наголосив сільський голова.

Проєкт «Разом за безпеку на транскордонних територіях» фінансується Європейським Союзом у межах програми Interreg NEXT Польща – Україна 2021–2027.

Марія ШЕТЕЛЯ
Начальник відділу туризму та комунікацій Колочавської сільської ради

У Хусті відкрили Алею Надії на честь військових, які перебувають у полоні та зникли безвісти

Біля підніжжя Замкової гори у Хусті з'явився особливий пам'ятний простір – Алея Надії «Ми чекаємо на повернення кожного». Її створили на знак підтримки родин військовослужбовців, які перебувають у полоні або вважаються зниклими безвісти, а також як нагадування про земляків, на повернення яких продовжують чекати.

Офіційне відкриття Алеї відбулося 30 серпня. Захід об'єднав родини військових, представників громади та небайдужих хустян, для яких доля кожного Захисника залишається важливою.

Під час церемонії присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять українських військовослужбовців, які віддали життя за свободу й незалежність держави. Особливо зворушливим моментом стало зачитування 80 імен військових, які вважаються зниклими безвісти. За кожним із них – особиста історія, рідні та близькі, які живуть надією на повернення.

Важливою частиною меморіального простору стали Дерева Надії, висаджені за участю родин військовослужбовців. Білі стрічки, зав'язані на гілках, символізують віру, любов і незгасне очікування доброї звістки.

Алея покликана стати місцем, де родини зможуть відчути підтримку громади, а кожен відвідувач – згадати про тих, чиє повернення додому залишається спільним прагненням. Адже за кожним ім'ям стоять люди, для яких очікування не припиняється ні на день.

Алея Надії «Ми чекаємо на повернення кожного» – це нагадування про те, що військових, які перебувають у полоні або зникли безвісти, пам'ятають, а їхні родини не залишаються наодинці зі своїм болем і надією.

Інформує УСЗН

Послуги сервісного центру МВС стали доступнішими для жителів Пилипецької громади

У Центрі надання адміністративних послуг Пилипецької громади відтепер можна отримати низку послуг сервісного центру МВС. Раніше жителям гірської громади доводилося долати близько 80 кілометрів, щоб скористатися такими послугами.

Завдяки розширенню можливостей місцевого ЦНАПу мешканці громади зможуть вирішувати низку питань без необхідності їхати до віддалених установ. Зокрема, тут можна буде отримати посвідчення водія на право керування транспортними засобами, зареєструвати або перереєструвати транспортні засоби різних категорій із видачею свідоцтва про реєстрацію та номерних знаків або без їх заміни.

Також у ЦНАПі надаватимуть послуги з реєстрації та перереєстрації електромобілів із видачею свідоцтва про реєстрацію, оформлення мототранспорту з видачею відповідних документів і номерного знака, а також вибракування транспортних засобів – їх списання для утилізації.

Для Пилипецької громади, значна частина якої розташована в гірській місцевості, поява таких послуг безпосередньо на місці має особливе значення. Це дасть змогу жителям заощаджувати час і кошти, а також уникати тривалих поїздок для оформлення необхідних документів». – **Віталій Пиринець**, голова Пилипецької громади.

У громаді зазначають, що продовжують розширювати перелік послуг ЦНАПу, аби зробити державні сервіси доступнішими для населення.

Інформує Пилипецька громада

Відбулися установчі збори Молодіжної ради при Довжанській селищній раді

Це важливий етап для молодіжної політики громади та черговий крок до посилення участі молоді у громадському житті, прийнятті рішень і реалізації місцевих ініціатив.

З вітальним словом до учасників зборів звернувся селищний голова **Віктор Симканич,** який наголосив на важливості активної позиції молоді, її залучення до розвитку громади та підтримки молодіжних ініціатив.

Начальниця відділу освіти, культури, молоді, спорту та туризму **Алла Петровці** ознайомила присутніх із діяльністю ініціативної групи та процедурою формування нового складу Молодіжної ради.

Окремою частиною зборів стала презентація звіту про діяльність Молодіжної ради ІІ скликання за 2024–2026 роки. Голова ради **Каріна Фечка** представила результати роботи, реалізовані проєкти, заходи та ініціативи, спрямовані на активізацію молоді Довжанської громади.

Молодіжна рада ІІІ скликання

До нового складу увійшли 22 представники та представниці молоді, які представляють різні сфери та населені пункти громади.

Серед них – представники учнівського самоврядування та студентства, вчителі й вихователі, фахівчиня ІРЦ, представники громадського сектору, ветеран, а також місцеві активісти та активістки.

Попереду – нова каденція, нові виклики, ідеї та можливості. Віримо, що об'єднавши зусилля, молодь зможе й надалі бути активним учасником розвитку Довжанської громади.

Щиро вітаємо Молодіжну раду ІІІ скликання з початком роботи!

Бажаємо командної роботи, наснаги, енергії та сміливих ініціатив, які допомагатимуть створювати нові можливості для молоді та розвивати нашу громаду. Разом творимо зміни!

Інформує Молодіжна рада при Довжанській селищній раді

«Де народився, там і згодився». Як Керецьківська громада на Закарпатті долає міграційні виклики завдяки профорієнтації

Проблема відтоку молоді за кордон для Керецьківської громади, що на Закарпатті, історично є гострою, адже регіон – прикордонний. Проте тут вирішили діяти на випередження. Місцева влада разом із освітянами перетворили профорієнтацію на стратегічний інструмент розвитку, а завдяки співпраці зі швейцарсько-українським проєктом DECIDE ця робота стала системною та цілеспрямованою.

Перші кроки у цьому напрямі громада почала робити самостійно ще з моменту свого створення. У Кушницькому ліцеї тоді запустили локальний проєкт «Творимо майбутнє в Україні», метою якого було знайомити школярів із успішними земляками, які здобули освіту та реалізували себе на батьківщині.

«Для нас питання профорієнтації не нове, були певні напрацювання і успіхи. Але саме завдяки проєкту DECIDE робота стала по-справжньому системною. Раніше ми проводили одну-дві екскурсії на рік, а тепер впроваджуємо повноцінний курс. Проєкт дав нам чітку базу, інструменти, матеріали та навички, які дають змогу дітям заглибитися в себе, відкрити свій потенціал та знайти ту ланку, яка їм справді цікава», – розповідає ***Ганна Остолош,*** *начальниця відділу освіти, молоді та спорту, культури й туризму Керецьківської сільської ради та кар'єрна координаторка у громаді.*

УРОКИ-ДУЕТИ ТА ВІДКРИТТЯ ВЛАСНИХ ТАЛАНТІВ

Зараз у межах пілотування курсу «Професії» кар'єрні радниці працюють із учнями 8 та 9 класів. Педагоги Кушницького ліцею Тетяна Прийма та **Вікторія Дочинець** вигадали власний ефективний формат – вони ведуть заняття разом, підсилюючи одна одну. Такий підхід допомагає тримати увагу класу та оперативно взаємодіяти з учнями під час практичних вправ.

«Поки одна з нас роздає додаткові матеріали чи допомагає учням на місцях, інша демонструє презентацію, пояснює тему чи взаємодіє з учнями. Це виявилося надзвичайно ефективно, адже робота – динамічна, без жодних пауз чи затримок», – розповідає ***Вікторія Дочинець****, заступниця директора з виховної роботи та кар'єрна радниця.*

Такий інтерактивний формат вимагав підготовки та адаптації від самих педагогів. Спочатку колеги хвилювалися, як правильно розподілити ролі під час живого уроку, проте командна робота швидко дала бажаний результат.

«На самому початку ми хвилювалися і не знали, як краще побудувати перше заняття: хто має брати на себе ініціативу, хто подаватиме матеріал, а хто працюватиме безпосередньо з дітьми. Проте швидко побачили сильні, слабкі місця й синхронізувалися. Надалі одна з нас говорила, а інша органічно доповнювала. Якби людина проводила такий насичений інтерактивний урок наодинці, їй було б значно важче», – додає ***Тетяна Прийма,*** *кар'єрна радниця та практична психологиня Кушницького ліцею.*

На заняттях курсу «Професії» школярі не просто слухають теорію, а проходять тестування, аналізують свої сильні сторони та вчаться командній взаємодії. Це допомагає не лише визначитися з майбутнім фахом, а й значно піднімає самооцінку підлітків.

«Після кожного заняття ми проводили рефлексію, де діти обговорювали, що цікавого вони про себе дізналися. Щоразу це були неймовірні позитивні емоції. Підлітки часто не задумуються над своїми внутрішніми якостями чи талантами. Ми робили спеціальну діаграму, де кожен позначав свої сильні сторони, а однокласники мали підтвердити або доповнити ці рівні. Діти були приємно здивовані. Були випадки, коли через занижену самооцінку учневі чи учениці здавалося, що його чи її здібностей недостатні, але коли про їхні переваги говорили друзі, діти буквально розквітали на очах», – зазначає **Тетяна Прийма.**

ЕКСКУРСІЇ, ЩО ЗМІНЮЮТЬ СВІТОГЛЯД

Найбільше захоплення у школярів викликає практична частина курсу – візити на місцеві підприємства та до закладів освіти. Планування цієї виїзної програми стало окремим натхненним етапом для команди кар'єрних радників.

«Перед початком проєкту ми дуже ретельно розпланували програму екскурсій – варіантів було так багато, що було з чого вибирати. Навіть для себе ми відкрили нові сімейні бізнеси в громаді. Звісно, не всюди наразі вдалося потрапити, але ми обов'язково реалізуємо ці плани на перспективу наступного року. Було дивовижно усвідомити: ми живемо в такому невеликому селі, але скільки тут можливостей для розвитку і яких вершин можна досягти прямо вдома», – ділиться ***Яна Сньозик,*** *директорка Кушницького ліцею, кар'єрна координаторка закладу освіти.*

Так, учні відвідали Закарпатський апеляційний суд та Закарпатську обласну раду, щоби молодь наочно побачила управлінську вертикаль та зрозуміла, як працюють фахівці на різних рівнях.

«Перед початком проєкту ми дуже детально розпланували програму екскурсій – і місцеве деревообробне підприємство стало справжнім відкриттям. Це унікальний сімейний бізнес із безвідходним виробництвом, який батько передав своєму синові. Нам показали весь шлях від заготівлі деревини до готової продукції. Кожен станок тут зроблений під замовлення, робота чітко спланована, а кожен етап просякнутий родинними цінностями та злагодженістю. Діти дивилися на це з захопленням і відкрили для себе, що навіть у невеличкому селі можна успішно розвиватися і досягати вершин», – ділиться ***Тетяна Прийма.***

Також підлітки відвідали Свалявський технічний коледж, де кілька ліцеїстів одразу виявили бажання стати майбутніми абітурієнтами.

А також – форелеве господарство, де ознайомилися з туристичним бізнесом Карпат.

«Діти познайомилися з внутрішньою роботою працівників. Їм показали, як розмножують і вирощують форель. Важливо, що учні побачили в цьому елемент нашої природної цінності. Високогірна форель занесена до Червоної книги, тож ми маємо контролювати й підтримувати її популяцію. Для дітей це був дуже глибокий досвід», – розповідає ***Ганна Остолош.***

Ще одним великим відкриттям для дітей став успішний приклад локального підприємництва.

«Домовлятися з підприємцями взагалі не важко, вони максимально відкриті, радо приймають дітей та пригощають їх. Коли ми пропонуємо підписати меморандум про подальшу співпрацю, ще ніхто не відмовив. Ми вже маємо п'ять підписаних угод, а на підсумковій зустрічі плануємо укласти ще кілька. Величезна заслуга в цьому директорки ліцею ***Яни Сньовик,*** *яка бере на себе організацію логістики цих поїздок», – додає* ***Ганна Остолош.***

Робота команди не обмежується виключно заняттями та екскурсіями – освітяни постійно інтегрують профорієнтацію в інші сфери життя громади. Так, під час проведення військово-патріотичної гри «Сокіл-Джура» одним із ключових елементів став захід «Я і професія». Він об'єднав 90 школярів з усіх куточків Керецьківської ОТГ, які в ігровій формі знайомилися зі світом сучасних спеціальностей.

ЯК ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЇ СТАВЛЯТЬСЯ БАТЬКИ ТА ЯКІ ПЛАНИ

Батьки ліцеїстів повністю підтримують ініціативу. Вони часто запитують педагогів про наступні поїздки, адже бачать, якими щасливими та натхненними діти повертаються додому. Проте, як зазначають кар'єрні радники, робота з батьками має свої особливості.

«Сьогодні вибір професії для батьків – це часто навіть більша проблема, ніж для самих дітей, адже дорослі бувають менш обізнаними в цих питаннях. Батьки дуже мало знають про нові професії, про те, яким є сучасний ринок праці та які спеціальності найбільш затребувані. Тому вони були приємно здивовані, що у звичайному ліцеї вчителі дають дітям такі глибокі знання, та ще й підкріплюють теорію практичними поїздками», – зазначає ***Вікторія Дочинець.***

Величезну роль у розбудові системи профорієнтації відіграє керівництво Керецьківської громади. Сільський голова **Михайло Мушка** особисто бере участь у перемовинах із бізнесом, допомагає організовувати зустрічі на обласному рівні та прагне, аби молодь бачила перспективу вдома.

Позиція лідерів громади безкомпромісна: з 1 вересня 2026 року курс за вибором «Професії» планують фінансувати з місцевого бюджету в усіх закладах освіти громади, не чекаючи на фінансування від держави.

«Проблема міграції на Закарпатті давня, а з початком повномасштабного вторгнення вона вийшла на новий рівень у всій країні. Якщо ми хочемо мати сильну державу, то мусимо виховувати свідомих людей, які будуть розвивати її тут, а не пересиджувати труднощі за кордоном. Ми показуємо дітям, що вдома можна бути успішними. Як каже українське прислів'я: «Де народився, там і згодився».

Наразі все тримається на ентузіазмі нашої команди, але ми вже розширюємо програму: влітку педагоги з сусідніх Березниківського та Лисичівського закладів середньої освіти навчатимуться бути кар'єрними радниками. Робота триває, і ми не зупинимося, бо разом будуємо державу, про яку мріємо», – підсумовує **Ганна Остолош.**

Марія БУЛЕЙКО (Марковська)

Юні таланти Міжгірщини – гордість громади

Учні Міжгірської громади вкотре довели, що талант, наполегливість і любов до знань допомагають досягати високих результатів.

Цими днями голова Закарпатської ОВА **Мирослав Білецький** та голова Закарпатської обласної ради **Роман Сарай** відзначили найкращих учнів області – призерів конкурсів і олімпіад різних рівнів, а також тих, хто набрав 200 балів з одного чи кількох предметів НМТ. Серед нагороджених – і юні представники закладів освіти Міжгірської громади.

Особливо вагомим є досягнення **Романа Козака,** учня 10 Голятинського ліцею, який здобув золоту медаль на Міжнародній хімічній олімпіаді, гідно представивши Україну на світовому рівні.

Серед призерів – Дарія Шовак, учениця 7 класу Міжгірського ліцею №1, яка виборола третє місце в Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Високий результат продемонструвала й учениця 9 класу Міжгірського ліцею №1 **Дарина Тереля.** У Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України вона посіла третє місце в секції «Теорія, історія мистецтв та арткритика».

За цими здобутками – роки наполегливої праці, пошуку, досліджень і підготовки, а також підтримка педагогів та батьків. Це спільний результат, яким по праву пишається вся громада.

Щиро вітаємо юних переможців та їхніх наставників! Нехай здобуті перемоги стануть міцним фундаментом для нових звершень, а талант, знання й наполегливість допомагають молоді Міжгірщини впевнено підкорювати нові вершини – в Україні та за її межами.

Інформує
Міжгірська громада

Безпека понад усе

16 вересня у сільській раді відбулася важлива робоча зустріч із представницею правоохоронних органів. Заступниця сільського голови **Ганна Дувалко,** керуючий справами (секретар) виконкому сільської ради **Михайло Попович,** начальник відділу архітектури та державного архітектурно-будівельного контролю сільради **Володимир Штумф** обговорили з поліцейською офіцеркою громади **Вітою Горзов** безпеку на дорозі. Головною темою зустрічі стало налагодження ефективної взаємодії в цьому контексті між органами місцевого самоврядування, поліцією та іншими органами влади.

Важливою частиною розмови стало детальне обговорення спільного комплексного плану заходів. Учасники зустрічі покроково розібрали майбутні алгоритми дій, визначили чіткі терміни та зони відповідальності для зниження аварійності на наших дорогах. Окрему увагу приділили створенню системи оперативного обміну інформацією між сільською радою та поліцейською офіцеркою громади, щоб вчасно виявляти та усувати проблеми, які стоять на заваді безпеці на дорогах. Також домовилися про запуск спільних просвітницьких заходів у закладах громади.

Тільки через чітку координацію та спільну відповідальність ми зможемо створити дійсно безпечний простір для кожного пішохода та водія в нашій громаді.

Інформує
Білківська громада

ПОВІДОМЛЕННЯ

Про намір затвердження тарифів на послуги із збирання та перевезення побутовими відходами на території Хустської міськоїтериторіальної громади , що надаються ТОВ «АВЕ Виноградово»

ТОВ «АВЕ Виноградово» надає послуги з управління побутовими відходами на території Хустської міської територіальної громадизгідно рішення Виконавчого комітету Хустської міськоїради від 20квітня 2026 року №230щодо визначення переможця конкурсу з вивезення побутових відходів.

На виконання *наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України № 130 від 05.06.2018 року ТОВ «АВЕ Виноградово» повідомляє про намір зміни тарифу на послуги з управління відходам на території* Хустської *територіальної громади.*

Діючий тариф затверджений рішенням виконавчого комітету Хустської міської ради Закарпатської області від 05.12.2025 року №669 на послугу з управління побутовими відходами ТОВ «АВЕ Виноградово» на території Хустської територіальної громади в розмірі 361,38 грн за 1 м. куб. для всіх категорій споживачів.

Причиною коригування тарифу на послуги з управління побутовими відходами є суттєве зростання вартості паливо-мастильних матеріалів.

Так у діючому тарифі закладена вартість дизпалива у розмірі 39,08 грн/л без ПДВ, а також вартість бензину у розмірі 48,33 грн/л без ПДВ.

У запропонованому до коригування тарифі вартість дизпалива - 72,83 грн/л без ПДВ та бензину – 71,58 грн/л. Тобто в порівнянні з вартістю ПММ, що закладені в діючий тариф, вартість дизпалива збільшилась на 86,4 % і бензину на 48,1 % відповідно.

Структура тарифу, що пропонується для коригування

№ з/п	Показник	Збирання побутових відходів типу змішані грн/м³	Перевезення побутових відходів типу змішані грн/м³	Збирання та перевезення побутових відходів типу змішані грн/м³
1	2	3	4	5
1	Виробнича собівартість, усього, зокрема:	68,30	116,44	184,74
1.1.	прямі матеріальні витрати, зокрема:	1,53	64,72	66,26
1.1.1.	паливно-мастильні матеріали	0,00	51,27	51,27
1.1.2.	матеріали для ремонту засобів механізації	0,00	12,49	12,49
1.2.	прямі витрати на оплату праці	24,12	14,80	38,92
1.3.	інші прямі витрати, зокрема:	20,93	23,27	44,20
1.3.1.	єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників	5,31	3,26	8,56
1.3.2.	амортизація основних виробничих засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних із наданням послуги	13,90	0,00	13,90
1.3.3.	інші прямі витрати	1,72	20,01	21,73
1.4.	Загальновиробничі витрати	21,71	13,65	35,36
2	Адміністративні витрати	29,24	18,38	47,62
3	Витрати на збут	10,97	6,90	17,87
4	Інші операційні витрати	0,00	0,00	0,00
5	Фінансові витрати	0,00	0,00	0,00
6	Усього витрат повної собівартості*	108,51	141,72	250,23
7	Витрати на покриття втрат	0,00	0,00	0,00
8	Планований прибуток*	13,02	17,01	30,03
8.1.	податок на прибуток	2,34	3,06	5,40
8.2.	чистий прибуток, зокрема:	10,68	13,94	24,62
8.2.1.	дивіденди	10,68	13,94	24,62
8.2.2.	резервний фонд (капітал)	0,00	0,00	0,00
8.2.3.	на розвиток виробництва (виробничі інвестиції)	0,00	0,00	0,00
8.2.4.	інше використання прибутку	0,00	0,00	0,00
9	Тариф на послуги, без ПДВ	121,53	158,72	280,25
10	Податок на додану вартість	24,31	31,74	56,05
11	Тариф на послуги зі збирання та перевезення побутових відходів, з ПДВ	145,84	190,47	336,30
12	Тариф на послуги із видалення (захоронення) побутових відходів, з ПДВ			59,44
13	Тариф на послуги зі збирання,перевезення та видалення (захоронення) змішаних побутових відходів, з ПДВ			395,74

Така зміна ціни паливо-мастильних матеріалів суттєво впливає на собівартість послуги збирання та перевезення побутових відходів.

Пропонується до встановлення тариф на послуги з управління побутовими відходами на території Хустської ТГ в сумі 395,74 грн. за 1 м³ для всіх категорій споживачів.

Даний тариф дасть змогу своєчасно, регулярно і якісно надавати послуги з управління відходами на території Хустської ТГ.

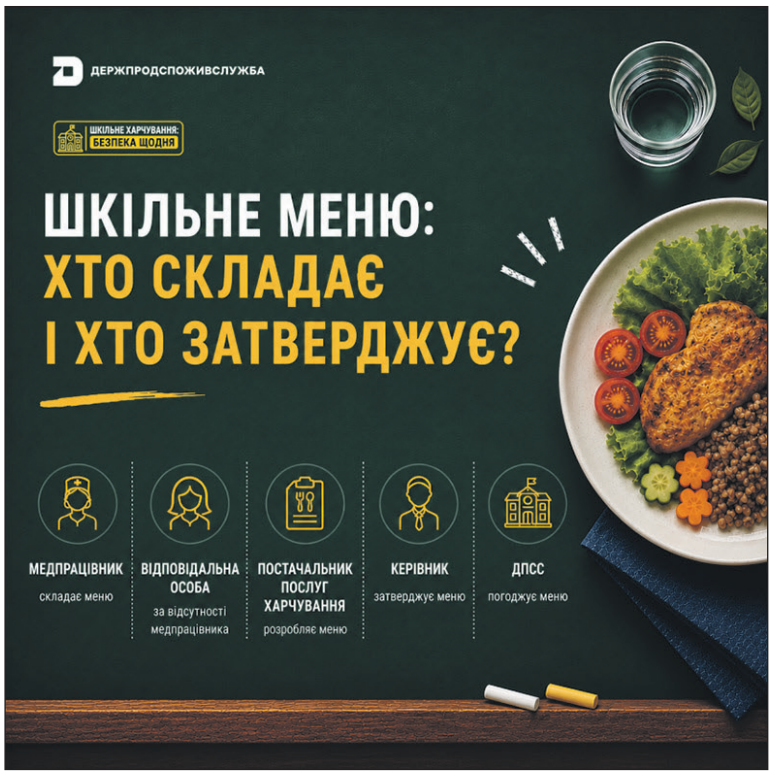
Періодичність вивезення ТПВ з приватних будинків – не менше одного разу на тиждень; майданчиків загального користування – згідно графіку; бюджетних установ та інших споживачів – згідно укладених договорів.

Щоб взяти участь у обговоренні питання встановлення тарифу на послуги з поводження з побутовими відходами на території Хустської територіальної громади всі контактні дані можна знайти на офіційному сайті https://ave.ua/ або свої пропозиції просимо подавати письмово за адресою: 90300, вул. І.Ірлявського,18 м.Виноградів, Закарпатська область, офіс ТОВ «АВЕ Виноградово» чи електронною поштою office.vinogradowo@ave.ua. Зауваження та пропозиції прийматимуться протягом 7 календарних днів з дня публікації даного повідомлення.

тел.: +38 (050) 430 64 00 .

З повагою, адміністрація ТОВ «АВЕ Виноградово»

Шкільне меню: хто складає, хто затверджує та коли потрібне погодження?

Що сьогодні буде на обід у школі – це не питання випадкового вибору страв. Шкільне меню формується за визначеними вимогами до харчування дітей, а за його складанням, затвердженням і дотриманням стоять конкретні відповідальні особи.

Чому меню планують наперед? Організація харчування у закладах освіти передбачає використання примірного чотиритижневого сезонного меню.

Такий підхід дозволяє не просто визначити перелік страв на конкретний день, а спланувати харчування дітей на триваліший період з урахуванням установлених норм, сезонності продуктів та різноманітності раціону.

На основі примірного чотиритижневого сезонного меню складається щоденне меню-розклад.

Хто затверджує меню? Якщо заклад освіти самостійно здійснює приготування та реалізацію готових страв, харчування, примірне чотиритижневе сезонне меню обов'язково затверджує керівник закладу освіти.

Хто складає шкільне меню? У школі меню складає медичний працівник – медична сестра або сестра з дієтичного харчування. Якщо такого працівника немає, цю роботу виконує особа, відповідальна за організацію харчування. До складання меню також залучають кухаря або завідувача виробництва.

Інша ситуація – коли школа отримує готові страви або послуги з організації харчування від підприємства-постачальника. У такому випадку меню розробляє постачальник, а заклад освіти погоджує його під час укладення відповідних домовленостей.

Тобто хто складає меню – залежить від того, як саме організоване харчування у конкретному закладі.

Коли меню погоджує Держпродспоживслужба? Примірне чотиритижневе сезонне меню, затверджене керівником погоджується з територіальним органом Держпродспоживслужби.

Водночас є важливий виняток: якщо заклад використовує меню, рекомендоване Міністерством охорони здоров'я України, додаткове погодження з територіальним органом Держпродспоживслужби не здійснюється.

Тому перед початком використання меню важливо чітко розуміти, на якій підставі воно сформоване та чи потребує погодження.

Що подається на погодження до Держпродспоживслужби? До територіального органу Держпродспоживслужби на погодження подається примірне чотиритижневе сезонне меню.

Технологічні картки на страви та вироби Держпродспоживслужба не погоджує. Водночас рекомендуємо подавати їх разом із примірним чотиритижневим сезонним меню. Це допоможе фахівцям під час його розгляду перевірити відповідність передбачених страв установленим вимогам та уникнути додаткового уточнення інформації.

Адже меню-розклад складається на основі примірного чотиритижневого сезонного меню з урахуванням технологічної документації на страви та вироби, а в самій технологічній документації мають бути враховані встановлені вимоги до організації харчування.

Якщо територіальний орган Держпродспоживслужби не погодив меню? Непогодження меню –це не формальність, а сигнал, що примірне чотиритижневе сезонне меню потребує доопрацювання відповідно до встановлених вимог.

У такому випадку необхідно врахувати надані зауваження, внести відповідні зміни до меню та повторно подати доопрацьований варіант на погодження до територіального органу Держпродспоживслужби.

Причинами для доопрацювання можуть бути, зокрема, невідповідність установленим нормам харчування, вимогам щодо частоти включення окремих груп харчових продуктів, маси порцій, енергетичної та поживної цінності раціону або іншим установленим вимогам.

Хто контролює дотримання меню? У закладі освіти контроль за дотриманням примірного чотиритижневого сезонного меню та щоденного меню-розкладу належить, зокрема, до завдань відповідальної особи, визначеної керівником закладу.

Тобто заплановані та фактично приготовлені страви мають відповідати встановленому меню.

А якщо меню необхідно змінити? У роботі закладу можуть виникати ситуації, коли окремий продукт або страву необхідно замінити. Однак такі зміни не повинні бути довільними.

Заміна має здійснюватися з дотриманням установлених вимог та зі збереженням належної харчової цінності раціону.

Особливо важливо, щоб оперативні зміни не перетворювалися на систематичне недотримання затвердженого меню.

Особливі дієтичні потреби дітей. Окремої уваги потребує організація харчування дітей, які мають особливі дієтичні потреби.

Для таких дітей харчування організовується з урахуванням відповідних потреб та вимог. Інформація про дітей, які потребують такого харчування, має враховуватися під час організації роботи закладу.

Це не додаткова опція, а важлива складова безпечного та належного харчування дитини.

Правильно складене меню – лише перший крок. Далі важливо забезпечити якісні та безпечні продукти, належне зберігання, дотримання технології приготування, виходу порцій і видачу готових страв відповідно до меню-розкладу.

Тому шкільне меню – це не просто список страв на тиждень. Це один із інструментів системної організації харчування, від якого залежить, що і в якій кількості щодня отримує дитина.

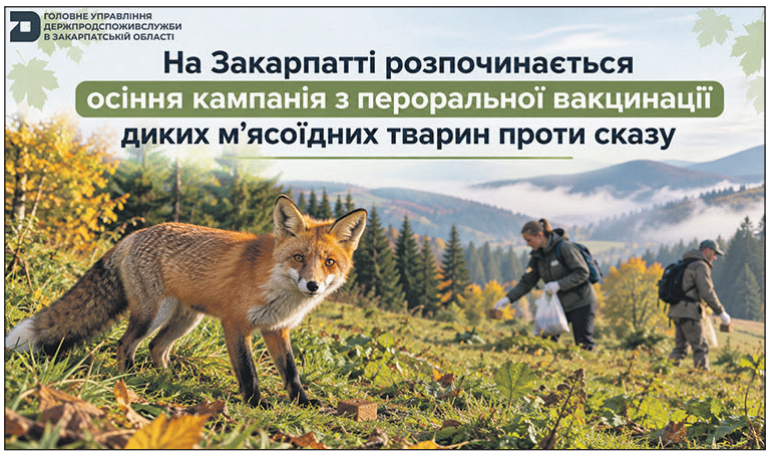
Інформує Держпродспоживслужба

На Закарпатті розпочинається осіння кампанія з пероральної вакцинації диких м'ясоїдних тварин проти сказу

З 11 вересня 2026 року на території Закарпатської області розпочинається осіння кампанія з пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу. Під час кампанії фахівці планують розкласти 178500 доз спеціальних принад із вакциною.

Заходи проводять на виконання державного Плану протиепізоотичних заходів в Закарпатській області. Їхня мета контроль епізоотичної ситуації та запобігання поширенню вірусу сказу серед диких м'ясоїдних тварин, зокрема лисиць, вовків, та єнотоподібних собак.

Пероральна вакцинація є одним із найефективніших способів профілактики сказу серед диких тварин, насамперед лисиць, які є основним природним резервуаром і поширювачем збудника цієї небезпечної хвороби.

Під час кампанії на територіях лісових і польових угідь розкладатимуть спеціальні принади з вакциною. Вони мають вигляд невеликих брикетів із характерним запахом, привабливим для диких м'ясоїдних тварин. Усередині кожної принади міститься капсула з вакциною.

Розповсюдження вакцинних принад здійснюватиметься фахівцями державних установ ветеринарної медицини спільно з представниками органів місцевого самоврядування, лісових та мисливських господарств. Кампанія проводитиметься відповідно до затверджених маршрутів і з дотриманням установлених вимог біобезпеки.

Що необхідно знати жителям області:

- не торкатися вакцинних принад руками;
- не пошкоджувати та не переміщувати їх;
- не дозволяти дітям гратися з принадами;
- не допускати контакту домашніх тварин із знайденою вакциною;
- у разі випадкового контакту з капсулою ретельно вимити руки з милом і звернутися до закладу охорони здоров'я;
- повідомляти територіальний орган Держпродспоживслужби або державну установу ветеринарної медицини про виявлення підозрілої, агресивної, травмованої чи загиблої дикої тварини.

Важливо: щорічна вакцинація домашніх собак і котів залишається обов'язковим та найбільш надійним способом їх захисту від сказу. У державних лікарнях ветеринарної медицини щеплення проти сказу проводиться безкоштовно.

Після завершення кампанії буде організовано контроль її ефективності. Для цього здійснюватимуть моніторинг споживання принад та лабораторні дослідження біологічного матеріалу від визначеної кількості відстріляних диких м'ясоїдних тварин.

Сказ є смертельно небезпечним захворюванням як для тварин, так і для людей. Своєчасна вакцинація, належний епізоотичний нагляд і відповідальне ставлення населення допомагають запобігти поширенню хвороби та захистити життя людей і тварин.

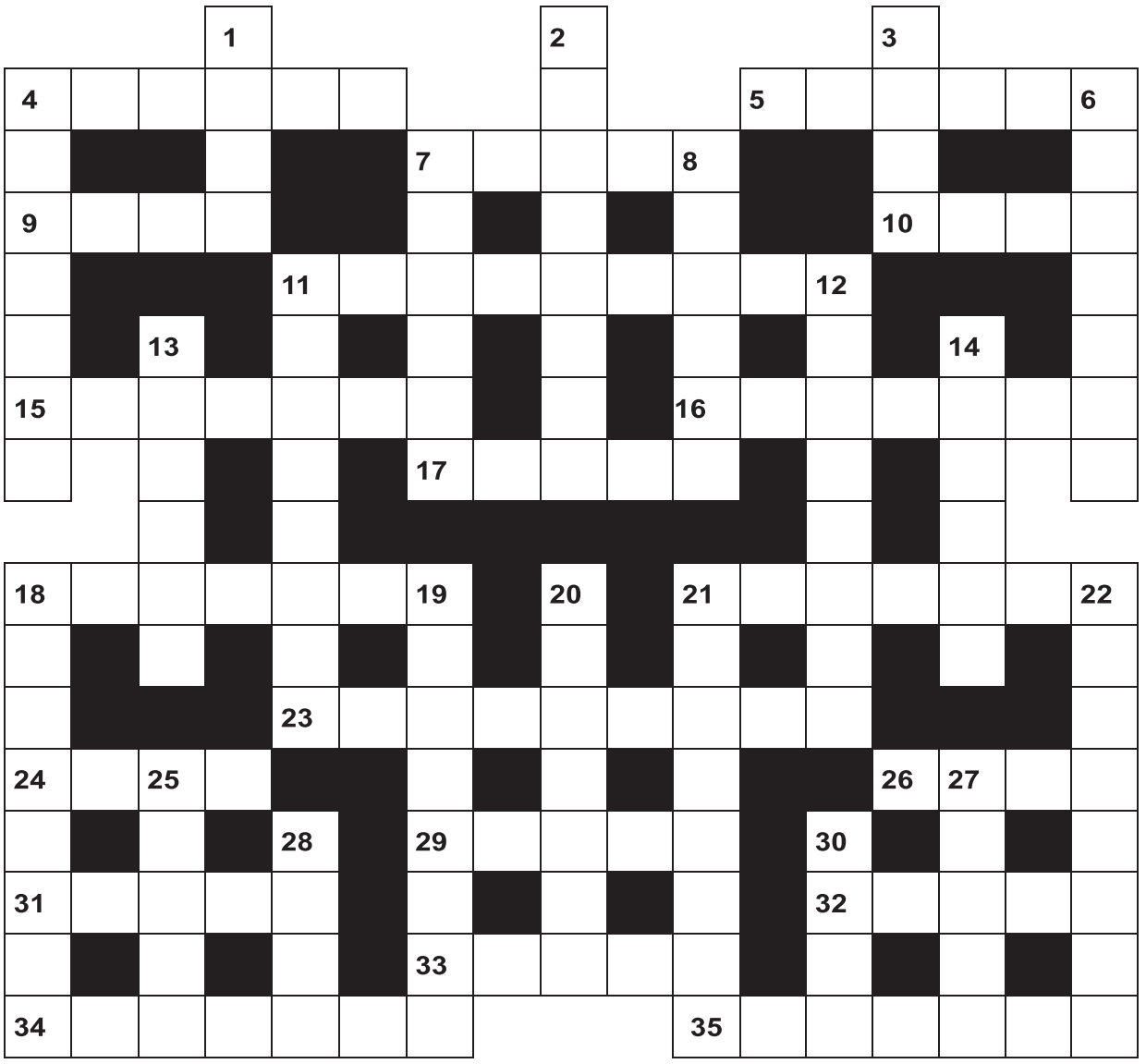
Інформує Головне управління Держпродспоживслужби в Закарпатській області

РЕКЛАМА

TOTO.net
твій інтернет

НОВИЙ ПРОВАЙДЕР ТВОГО МІСТА
НАЙШВИДШИЙ ІНТЕРНЕТ
1000 МБ + **ТБ** - **100** ГРН
ПІДКЛЮЧЕННЯ **БЕЗКОШТОВНО**

067-64-74-676
095-88-66-988, 096-88-66-988

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

4. Духовний наставник у протестантській церкві. **5.** Місто-порт в Індії. **7.** Важка будівельна машина для ущільнення асфальту чи ґрунту. **9.** Гібрид лева та тигриці. **10.** ... мух не ловить. **11.** Жанр української жартівливої фольк-музики. **15.** Захоплення, пов'язані з ризиком для життя. **16.** Породистий східний бойовий кінь. **17.** Прізвище дружини Гітлера. **18.** Хронічне захворювання суглобів. **21.** Шведський острів. **23.** Ідеологія III Рейху в сучасності. **24.** Гральна карта. **26.** Група мінералів у земній корі. **29.** Опера Рахманінова. **31.** Військове звання. **32.** Рідкісний радіоактивний хімічний елемент. **33.** Відомий італійський футболіст, володар «Золотого м'яча» 1982 року. **34.** Видатний японський адмірал, який спланував та здійснив напад на Пірл-Харбор. **35.** Графство на півночі Англії.

ПО ВЕРТИКАЛІ:

1. Словацький поет, філолог та громадський діяч. **2.** Грецька богиня полювання. **3.** Засіб пересування для барона Мюнхгаузена. **4.** Польський бальний танець. **6.** Густий суп з солеными огірками. **7.** Видатний мореплавець. **8.** Південноамериканський крокодил. **11.** Батьківщина Ганнібала. **12.** Латинська назва срібла. **13.** Важкий іспанський меч. **14.** Державне утворення у мусульманському світі. **18.** Вселенська епідемія. **19.** Італійський фізик та хімік. **20.** Напрямок, перпендикулярний до курсу літака. **21.** Український філософ та богослов... Сковорода. **22.** Правитель з необмеженою владою, який ігнорує принципи свободи та демократії. **25.** «Донизу» по-будівельному. **27.** Карбонат калію. **28.** Легендарний човен Ясона. **30.** Футбольний клуб Німеччини.

Відповіді на кросворд попереднього номера

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

1. Парламент. **6.** Бабак. **9.** Венесуела. **10.** Сорос. **11.** Анчоус. **12.** Метро. **15.** Тореро. **17.** Планка. **18.** Аркадія. **20.** Соєр. **21.** Окіст. **23.** Аладдін. **27.** Тур'я. **28.** Сольфеджіо. **29.** Турандот. **30.** Ярило.

ПО ВЕРТИКАЛІ:

1. Пиво. **2.** Руна. **3.** Аксон. **4.** Елерон. **5.** Туапсе. **7.** Буратіно. **8.** Костомаров. **10.** Сомельє. **13.** Стратостат. **14.** Проксі. **16.** Редут. **19.** Ямамото. **20.** Скальп. **22.** «Стяуа». **24.** Джеря. **25.** Ножни. **26.** Чоло.

Засновник – ТОВ «Редакція газети «Вісник Хустщини»

Редакція не завжди поділяє думку авторів. Ніхто не має права примушувати редакцію публікувати той чи інший матеріал. Передрук без дозволу редакції заборонено.
Редакція залишає за собою право вносити правки до матеріалів, що публікуються у газеті.
Ідентифікатор медіа R30-03705
Адреса друкарні: видавництво «А-Прінт» ТОВ «ДІМ», м.Тернопіль, бульвар Т.Шевченка,1
Наша адреса: 90400, м. Хуст, вул. Корятовича, 3. Тел.: +380 (97) 074 77 07.
E-mail: khust.visnyk@gmail.com
Друк офсетний Ум. Друк. Арк. 1. Тираж - 10 000 тис. примірників
Директор Н.Головко
З питань розміщення реклами звертайтеся за номером телефону: +380 (97) 074 77 07

https://visnyk-khust.com.ua/
https://www.facebook.com/visnikkhust